

Sygn. akt III Ca 708/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział III Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński

Sędzia SO Urszula Kapustka

Sędzia SO Agnieszka Skrzekut – sprawozdawca

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2015 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Firmy Handlowo-Uslugowej (...)P. W., D. W.Sp. Jawnej w Z.

przy uczestnictwie: H. K. i Syndyka Masy Upadłości J. K. - w upadłości likwidacyjnej

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji uczestniczki H. K.

od wpisu Sądu Rejonowego w Zakopanem

z dnia 28 sierpnia 2014 r., sygn. akt Dz.Kw./NS1Z/00005465/14

p o s t a n a w i a:

zmienić zaskarżony wpis w ten sposób, że wniosek o dokonanie wpisu oddalić.

Sygn. akt III Ca 708/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zakopanem V Wydział Ksiąg Wieczystych w dniu 28.08.2014 r. dokonał wpisu w Kw nr (...) hipoteki przymusowej na kwotę 530 000 zł na udziale H. K. wynoszącym 1/2 część nieruchomości gruntowej objętej tą księgą na rzecz Firmy Handlowo – Usługowej (...) P. W., D. W. – spółka jawna. Podstawę wpisu stanowiły: wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 2.07.2009r., sygn. akt IX GC 221/09 oraz postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 19.12.2011r., sygn. akt IX GCo 202/11 w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika.

Wpis ten uczestniczka H. K. zaskarżyła apelacją.

Podniosła, że nadanie klauzuli tytułowi egzekucyjnemu także przeciwko współmałżonkowi wymaga wykazania przez wierzyciela, że wierzytelność stwierdzona tym tytułem powstała z czynności prawnej za zgodą współmałżonka. Jak dalej natomiast wywodziła, wierzytelność jej męża J. K. na rzecz firmy (...) powstała bez jej zgody, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, w ramach której nie była ona upoważniona do podejmowania żadnych czynności. W piśmie zatytułowanym jako uzupełnienie apelacji podniosła, że postanowienie Sądu Okręgowego – Wydział IX Gospodarczy w Krakowie, na które powołał się wnioskodawca we wniosku o wpis

zostało wydane, gdy pozostawała już w przymusowej rozdzielności majątkowej z J. K., która to powstała w dniu 14.12.2011r. na skutek ogłoszenia upadłości likwidacyjnej J. K. przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. V GU p 7/11.

Pismem z dnia 23.01.2015 r. syndyk masy upadłości J. N. złożył wniosek, w którym na zasadzie art. 144 prawa upadłościowego i naprawczego domagał się dopuszczenia go do udziału w sprawie. Wniosek ten Sąd Okręgowy uwzględnił.

W przedmiotowym wniosku syndyk domagał się wykreślenia hipoteki lub zwrotu sprawy do Sądu Rejonowego z orzeczeniem o nieważności wpisu hipoteki wpisanej na rzecz wierzyciela na majątku wchodzącym w skład masy upadłości, a który to wpis, jak podniósł, był niedopuszczalny po ogłoszeniu upadłości jednego z małżonków pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej w dniu ogłoszenia upadłości jednego z małżonków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest skuteczna, aczkolwiek z innych przyczyn, aniżeli zostały podniesione na jej uzasadnienie.

Zgodnie z treścią art. 626⁸ § 2 kpc, rozpoznając wniosek o wpis sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie zbadał w należyty sposób treści przedmiotowej księgi wieczystej, co skutkowało dokonaniem wadliwego wpisu hipoteki.

Jak wynika bowiem z treści księgi wieczystej nr (...)i dokumentów zawartych w aktach, na podstawie umowy zniesienia współwłasności oraz umowy cesji i przejęcia długu z dnia 16.10.2008r., nr Rep. A (...) oraz wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydział I Cywilny z dnia 6.05.2011 r., sygn. IC 1337/08 własność nieruchomości, której księga ta dotyczy została wpisana na rzecz J. K.. Wpis ten wykreślono i na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Zakopanem z dnia 8.02.2013 r., w sprawie IC 52/09 z powództwa H. K.o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym ujawniono, że udział w 1/2 części własności tej nieruchomości przysługuje J. K., a w 1/2 części H. K.. W dziale III tej księgi w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Wydział V Gospodarczy z dnia 14.12.2011 r., sygn. V GU 24/11 wpisane zostało nadto ostrzeżenie o ogłoszeniu upadłości J. K. obejmujące likwidację majątku dłużnika.

Ta ostatnia okoliczność uszła, jak się wydaje, uwadze Sądu Rejonowego, a ma ona istotne znaczenie z punktu widzenia zasadności wpisu, którego dotyczy apelacja. Zgodnie bowiem z art. 81 ust.1 ustawy z dnia 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. 2012.1112) (dalej ustawa) po ogłoszeniu upadłości nie można obciążyć składników masy upadłości hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości. Podkreślić w tym miejscu nadto należy, że dokonanie wpisu z naruszeniem tego przepisu daje szerokie kompetencje sędziemu – komisarzowi, który to w takiej sytuacji uprawniony jest wydać postanowienie stwierdzające niedopuszczalność wpisu. Postanowienie takie stanowi z kolei podstawę do wykreślenia wpisu z urzędu (art. 82 ustawy).

Kategoryczne brzmienie cytowanych wyżej przepisów wskazuje, że skoro na dzień ogłoszenia upadłości (14.12.2011r.) objęta Kw (...) nieruchomość w całości stanowiła własność J. K., to brak było możliwości obciążenia jej hipoteką i już choćby z tego względu dokonany wpis hipoteki należy uznać za bezzasadny. Jak stanowi bowiem art. 61 w/w ustawy, z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Stosownie natomiast do treści art. 62 ustawy w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego. Wyjątki od tej zasady (wyłączenia) przewidziane w art. 63 ustawy nie obejmują natomiast nieruchomości upadłego. Przedmiotowa nieruchomość J. K. jako składnik masy upadłości nie mogłaby zatem skutecznie zostać obciążona ograniczonym prawem rzeczowym, jakie stanowi hipoteka.

Oceny jak powyżej nie zmienia również okoliczność, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Zakopanem z dnia 8.02.2013 r. uzgodniono treść księgi wieczystej nr (...) w ten sposób, że w dziale II tej księgi w miejsce J. K. jako wyłącznego właściciela nakazano wpisać J. K. w 1/2 części oraz H. K. w 1/2 części. Przesłanką takiego orzeczenia było przyjęcie, iż nieruchomości objęta przedmiotową księgą wieczystą została nabyta do majątku wspólnego małżonków (d. treść pozwu H. K. – k. 964), ale z uwagi na treść art. 124 ustawy, wprowadzającego przymusową rozdzielną majątkową małżonków, w wyroku który musi uwzględniać na dzień jego wydania aktualną sytuację prawną, nie można było uzgodnić treści księgi wieczystej w ten sposób, by nieruchomości stanowiła wspólność ustawową. Zgodnie z w/w przepisem, z dniem ogłoszenia upadłości jednego z małżonków powstaje między małżonkami rozdzielną majątkową, o której mowa w art. 53 § 1 ustawy z dnia 25.02.1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788). Jeżeli małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej, majątek wspólny małżonków wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny. Małżonek upadłego może natomiast dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu udziału w majątku wspólnym, zgłaszając tę wierzytelność sędziemu-komisarzowi. W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że nawet gdyby przyjąć, iż na dzień ogłoszenia upadłości J. K., tj. 14.12.2011 r. nie był on wyłącznym właścicielem nieruchomości, albowiem objęta tą księgą nieruchomości stanowiła w istocie majątek wspólny małżonków, a nie majątek osobisty J. K., to z tym dniem nieruchomości ta również w całości weszłyby do masy upadłości. Sam fakt ogłoszenia upadłości wobec J. K., zgodnie z cytowanym przepisem, powodowałby co prawda powstanie między małżonkami z mocy prawa rozdzielną majątkową, taki ustrój miałby jednak dla obu małżonków jedynie fikcyjne znaczenie co do składników należących dotąd do ich majątku wspólnego w sytuacji, gdy te, zgodnie z przestawioną regulacją, niejako automatycznie przechodzą do masy upadłości. Z punktu widzenia możliwości obciążenia tych składników ograniczonym prawem rzeczowym również z kolei zastosowanie znajduje art. 81 ustawy. Inaczej mówiąc, udział w majątku wspólnym apelującej w postaci nieruchomości jak wyżej, z dniem ogłoszenia upadłości J. K. wszedłby do masy upadłości a co stanowiłoby przeszkodę do obciążenia go hipoteką.

Już jedynie na marginesie stwierdzić trzeba, że nawet gdyby pominąć kwestie ogłoszenia upadłości wobec J. K., to i tak wnioski o wpis hipoteki prawidłowo ocenić należałoby za nieuzasadnione. Jak wynika z aktualnej treści księgi wieczystej udział w wysokości 1/2 części w prawie własności objętej księgą nieruchomości, który został obciążony hipoteką stanowi majątek osobisty apelującej. Jako podstawę wpisu wnioskodawca powołał się natomiast na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział IX Gospodarczy z dnia 2.07.2009 r., sygn. IX GC 221/09 oraz na postanowienie tegoż Sądu z dnia 18.12.2011 r., sygn. IX GCo 202/11, mocą którego wyrokowi temu nadano klauzulę wykonalności przeciwko apelującej. Zauważyć natomiast należy, że zgodnie z tą klauzulą odpowiedzialność apelującej została ograniczona. Nie obejmowała ona nie tylko majątku osobistego wymienionej ale co więcej w stosunku do majątku wspólnego ograniczona została do wchodzącego w skład tego majątku przedsiębiorstwa. Dodatkowo można także zauważyć, że związku z tym, iż po nadaniu tej klauzuli z uwagi na powstanie między małżonkami przymusowej rozdzielną majątkowej, klauzula ta straciła w istocie swe znaczenie. Również bowiem przedmiotowe przedsiębiorstwo jako składnik majątku wspólnego weszło w skład masy upadłości (art. 124 ustawy).

Wszystko powyższe pozwalało na uwzględnienie apelacji, bez względu na zasadność podnoszonych w niej zarzutów co do tego, czy apelująca miała wyrażać zgodę na zobowiązania J. K. prowadzące do powstania wierzytelności, na zabezpieczenie której miałyby zostać wpisana hipoteka na rzecz uczestnika.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

(...)

(...)